

Elektronska baza podatkov o učencih s posebnimi potrebami v osnovni šoli

Electronic database about children with special needs at Primary school.

Amalija Stiplovšek

Osnovna šola Koseze, Ljubljana, Slovenija
amalija.stiplovsek@guest.arnes.si

Povzetek

Ob vključitvi otrok s posebnimi potrebami v osnovno šolo, je nastalo veliko dodatnega dela za učitelje. Za te učence je potrebno vsako šolsko leto pripraviti individualiziran program in vsak učitelj, ki poučuje takega učenca, mora sodelovati. Učitelj mora pri svojem predmetu pripraviti cilje, ki naj bi jih učenec s posebnimi potrebami usvojil. Učitelji se vsako leto menjajo, zato bi bilo smiselno pripraviti bazo podatkov o učencih s posebnimi potrebami. Baza podatkov bi morala vsebovati ključne podatke o učencu, katere cilje je pri predmetih dosegel preteklo šolsko leto, katere strategije za poučevanje so uspešne, katera so njegova šibka področja, kje potrebuje pomoč. Ti podatki bi se zbirali v času osnovnošolskega izobraževanja učenca in nato z zaključno evalvacijo poslani na srednjo šolo, kjer bo učenec nadaljeval šolanje. Taka baza podatkov bi bila na spletni strani Ministrstva za šolstvo in šport. Osnovne šole bi imele dostop do nje z geslom samo za svoje učence. Podatki o učencih bi bili dostopni v vsakem trenutku in učiteljem ne bi bilo potrebno odkrivati strategij poučevanja, ki so bile že odkrite. Tako bi učenci s posebnimi potrebami imeli več možnosti, da uspešno končajo šolanje.

Ključne besede: elektronska baza podatkov, učenci s posebnimi potrebami, osnovna šola

Abstract

In Slovenia, children with special needs have been included to primary school since 1998. There has been a lot of work to be done for teachers. Teachers have to prepare the programe for teaching for each child with special needs every year. Each teacher has to prepare goals for his subject that each child with special needs has to achieve. Pupils have different teachers every year. We think of making a database on the web, which includes the main information about these children. This database should contain the goals that the pupil achieved last year, which strategy of teaching is the best for her/him and where she/he needs help. Teachers write in this database every year of pupils learning at primary school. Finally evaluation can than be sent to the secondary school. This database should be on the web of Ministry of Education and Sport. This database is available to teachers every moment, of course by using a password. Information would be available to teachers in secondary schools and they would just use the strategies that were used in the primary school.

In this way pupils with special needs would have better conditions for successful education.

Keywords: electronic database, children with special needs, Primary school

1 UVOD

Po mnenju mnogih strokovnjakov je šolska neuspešnost eden najtežje rešljivih problemov s katerimi se spoprijemajo sodobne šole. Tudi v Sloveniji je na splošno ena četrтина do ena tretjina takih učencev, ki ostane brez poklicne izobrazbe ter da se zaradi nedokončane izobrazbe in brezposelnosti vedno več učno neuspešnih mladostnikov znajde na socialnem obrobju. Po podatkih mednarodne raziskave o pismenosti odraslih (1999) Slovenija med dvajsetimi državami zaseda sedemnajsto mesto. Skoraj sedemdeset odstotkov odraslih ne dosega tretje ravni pismenosti, ki posamezniku omogoča uporabo informacij za uspešno vključevanje v družbeno dogajanje, in kar štirideset odstotkov odraslih dosega komaj prvo raven pismenosti je zapisala L. Magajna (2008). Številni posamezniki s pomanjkljivo izobrazbo postajajo in ostajajo komaj zaposljivi ali trajno nezaposljivi. V poročilu OECD (1998) se glede premagovanja učne neuspešnosti v šoli ugotavlja, da je prišel čas, ko je treba poglobiti in razširiti razumevanje šolske neuspešnosti.

V osnovno šolo so po letu 1998 vključeni tudi otroci s posebnimi potrebami. To so učenci z učnimi težavami (lažje in zmerne specifične učne ter jezikovne težave; učne težave zaradi motnje pozornosti in hiperaktivnosti; učne težave pri učencih, ki počasneje usvajajo znanja; učne težave zaradi slabše razvitih samoregulacijskih spretnosti; učne težave zaradi pomanjkljive učne motivacije; čustveno pogojene težave pri učenju; učne težave zaradi drugojezičnosti in večjezičnosti in socialno-kulturne drugačnosti; učne težave zaradi socialno-ekonomske oviranosti in ogroženosti) ali pa so hendikepirani (slabovidni, naglušni, gibalno ovirani, dolgotrajno bolni). Za te učence je potrebno vsako šolsko leto pripraviti individualiziran program. Vsak učitelj, ki poučuje takega učenca mora sodelovati pri pripravi individualiziranega programa in v okviru predmeta, ki ga poučuje, pripraviti cilje, ki naj bi jih tak učenec usvojil. Trikrat letno se sestane razredni učiteljski zbor in vsakič evalvira napredek učenca. Ker učenci prehajajo iz razreda v razred, učitelji pa se vsako leto menjajo, bi bilo smiselno pripraviti bazo podatkov o doseženih in nedoseženih učnih ciljih za vsakega učenca s posebnimi potrebami.

Taka baza podatkov bi morala vsebovati ime in priimek učenca, razred, katere vrste učno težavo ima učenec, katera so njegova močna področja, katera šibka in področja, kjer potrebuje pomoč. Pričakovani cilji za takega učenca bi morali biti posebej zabeleženi kot splošni cilji osebnostnega razvoja ter posebni cilji osebnostnega razvoja. V individualiziranem načrtu morajo biti opisane tudi prilagoditve za učenca v času pouka kot so prostorska, časovna, čutilni pripomočki, način preverjanje znanja, oblike dela ter metodične in didaktične prilagoditve. Končna evalvacija mora vsebovati napredek učenca (razvojni napredek, doseženi standardi znanja, usvojena snov, posebna opažanja), uspešne strategije, strategije, ki jih je potrebno spremeniti, mnenje staršev, mnenje učenca in priporočila za naslednje šolsko leto.

Podatkov, ki jih je potrebno vpisati je izredno veliko. Strokovnjaki na tem področju si niso enotni kakšno obliko naj bi imel obrazec za zbiranje teh podatkov o učencu s posebnimi potrebami. Potrebno bi bilo pripraviti enotno elektronsko bazo podatkov za vsakega učenca s posebnimi potrebami za vso Slovenijo. Učitelji bi lahko s posebno kodo dostopali do teh podatkov in bi lahko učenca, ki ga dobijo v novem šolskem letu bolj spoznali in ga tudi bolj

ustrezno poučevali. Tako pa so podatki zaklenjeni v železni omari, za katere navadno skrbi eden od zaposlenih v svetovalni službi in ob tem je veliko ovir, da bi učitelji prišli do teh podatkov kadarkoli, ne le na posebnih pedagoških konferencah, ki so namenjene izdelavi individualiziranega programa za učence s posebnimi potrebami ali evalvaciji.

Taka elektronska baza podatkov naj bi bila namenjena tudi srednješolskim profesorjem, saj jih nihče o ničemer ne obvesti, kaj se je z določenim učencem dogajalo do vstopa v srednjo šolo. Tako ti profesorji največkrat odkrivajo nanovo strategije za poučevanje teh učencev. Ob tem pa starši niso zadovoljni, ker imajo njihovi otroci kar naenkrat spet velike težave z učenjem. Pri dostopu do take baze podatkov, pa bi srednješolskim profesorjem pomagalo, da bi videli, kaj so v bazo zapisali že osnovnošolski učitelji in bi lahko gradili poučevanje že na znanih strategijah, ki so bile za določenega učenca najboljše in s kakšnim znanjem je učenec vstopil v srednjo šolo. Vemo, da neuspešni dijaki pogosto opustijo šolanje, starši pa jih ne morejo več usmerjati. Tako pristanejo mladoletniki na ulici in slej ko prej postanejo problem naše družbe. Dolgoročno bi taka baza podatkov tudi pripomogla k večji uspešnosti učencev s posebnimi potrebami v izobraževanju in tako preprečila njihov odhod na ulico.

2 KDO SO UČENCI S POSEBNIMI POTREBAMI

Po šolski zakonodaji spadajo med učence s posebnimi potrebami tudi učenci z učnimi težavami. Otroci s posebnimi potrebami po tem zakonu (Zakon o osnovni šoli, 1996, 2007, 11. člen) so otroci z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni, gluhi in naglušni, otroci z govornimi motnjami, gibalno oviranimi otroci, dolgotrajno bolni otroci, otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja ter otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje izobraževalnih programov z dodatno strokovno pomočjo ali prilagojene izobraževalne programe oziroma poseben program vzgoje in izobraževanja, ter učenci z učnimi težavami in posebej nadarjeni učenci. Zakonodajalec želi povečati občutljivost in odgovornost šol za težave učencev pri učenju ter za pravočasno pomoč tem učencem. Zakon o osnovni šoli navaja, da so osnovne šole dolžne prilagajati metode in oblike dela ter zagotavljati dopolnilni pouk in druge oblike individualne in skupinske pomoči (1996, 12. člen).

Učne težave se pojavijo pri zelo heterogeni skupini učencev z različnimi kognitivnimi, socialnimi, emocionalnimi in drugimi značilnostmi, ki imajo pri učenju pomembno večje težave kot vrstniki je zapisala L. Magajna (2008). Posebne vzgojno izobraževalne potrebe učencev z učnimi težavami so pogosto posledica tudi manj ustreznega ali neustreznega procesa poučevanja in učenja. Na področju vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami velja tako imenovani koncept vključevanja. Ko se o posebnih potrebah učencev z učnimi težavami govori v jeziku vključevanja, se jih razume kot posebne zaradi različnosti in posebnosti samih učencev. Vključujoči pristop ali način posebej izpostavlja potrebo po prilagajanju okolja otroku. V vključujoči šoli predstavlja različnost, drugačnost, izvirnost, individualnost učencev osnovno izhodišče učiteljevega dela.

Vprašanje šolske neuspešnosti se v pedagoški, psihološki, sociološki in psihiatrični literaturi obravnavajo z različnih vidikov. Zgodnje klinično-psihološke in psihiatrične analize učne neuspešnosti so bile usmerjene predvsem na individualne vidike učne neuspešnosti (vzroke v posamezniku). V zadnjih nekaj desetletjih se v socioloških študijah ter raznih drugih družboslovnih in humanističnih vedah odpirajo nove perspektive, ki izpostavljajo vlogo okolja pri povzročanju šolske neuspešnosti in osipa ter poudarjajo potrebo po širše zastavljenih posredovanjih in družbenokritični refleksiji. Te študije razkrivajo vzgojno-izobraževalni proces v šoli kot del širših družbenih razmerij neenakosti. Z vidika sodobnega,

interakcijskega pojmovanja učne težave otrok lahko razdelimo na tri osnovne tipe. Pri prvem tipu so vzroki težav primarno v učenčevem okolju. V to skupino spadajo težave pri učenju, ki so posledica kulturne in ekonomske prikrajšanosti, pomanjkljivega ali neustreznega poučevanja in prikritega kurikula, težav, povezanih z večjezičnostjo in večkulturnostjo ali s trajnejšimi stresnimi dražljaji v otrokovem okolju. Vzroki drugega tipa težav so v kombinaciji dejavnikov (vzajemni interakciji) med posameznikom in okoljem. V posameznem otroku ali mladostniku so določeni notranji dejavniki, ki pomenijo večjo ranljivost, večjo nagnjenost k razvoju določenih splošnih ali specifičnih učnih težav. Vendar pa se bodo učne težave in neuspešnost odkrito pojavljale le, če okolje ni načrtovano in usposobljeno za ustrezno reševanje teh ranljivosti, posebnosti ali nagnjenosti. Pri tretjem tipu težav pa so vzroki primarno v posamezniku (nevrolška motnja, razvojne ali motivacijske posebnosti, zmerne do težje specifične motnje učenja). Ta tip težav je običajno najbolj resen, kroničen in pogosto vključuje več področij. Otroci s tem tipom bodo verjetno imeli težave in potrebovali bodo večje prilagoditve tudi v okoljih, ki so z običajnega vidika ustrezna. Največjo skupino tretjega tipa predstavljajo učenci z zmerno in predvsem hujšo obliko specifičnih učnih težav.

Za učinkovitejše prepoznavanje in načrtovanje pomoči posameznemu učencu z učnimi težavami to zelo heterogeno skupino težav delimo na nekaj podskupin, ki pa jih med seboj zaradi pogostih kombinacij težav in interakcijskih vplivov ni mogoče ostro ločevati. Te podskupine so: lažje in zmerne specifične učne ter jezikovne težave, učne težave zaradi motnje pozornosti in hiperaktivnosti, učne težave zaradi splošno upočasnjene razvoja, učne težave zaradi slabše razvitih samoregulacijskih spretnosti, učne težave zaradi pomanjkljive učne motivacije, čustveno pogojene težave pri učenju, učne težave zaradi drugojezičnosti ter socialno-kulturne drugačnosti, učne težave zaradi socialno-ekonomske oviranosti. Šola pa mora biti pozorna tudi na učence z blažjimi vidnimi, slušnimi, govornimi in motoričnimi okvarami.

3 PODATKOVNE BAZE

Poslovni sistem dobiva informacije iz različnih virov, zunanjih in notranjih, a informacijski sistem jih obdeluje v nove koristne informacije je zapisal Varga (1994). Končni cilj informacijskega sistema je oskrbovati poslovni sistem z vsemi njemu potrebnimi informacijami, ki so potrebne pri opravljanju poslov in pri poslovnih odločitvah.

Podatkovne baze so se pojavile zaradi potrebe po hitrem dostopu do informacij, saj hramba podatkov iz preteklosti omogoča premišljeno odločanje v prihodnosti. Takšen namen vodi današnja podjetja, da ustvarjajo zbirke podatkov, o povpraševanju, strankah, vremenskih razmerah in sploh vsem, kar ima možnost vpliva na bodoče poslovanje. Podatkovna baza je zbirka podatkov z njenim opisom, ki jo uporabljamo tako, da zmore zadostiti vsem različnim potrebam uporabnikov. Te podatkovne baze so shranjene v računalniškem sistemu. Dostop do njih je centraliziran in omogočen s pomočjo sistema za upravljanje s podatkovno bazo. Podatkovna zbirka je zgrajena iz dveh delov. Prvi del je metapodatkovna baza, ki shranjuje opise fizičnih podatkov in sicer, kje se le ti nahajajo v zunanjem pomnilniku, kaj pomenijo ter katerim uporabnikom so dostopni. Drugi del je fizična podatkovna baza, kjer so shranjene fizične vrednosti podatkovnih elementov, ki se nanašajo na lastnosti opazovanih objektov (Podatkovna baza-Wikipedija, prosta enciklopedija, 2009). Podatkovne zbirke lahko razdelimo na hierarhične, mrežne, relacijske in objektne. Večina današnjih zbirk je relacijskih.

Naloge sistema za upravljanje s podatkovno bazo je kreiranje podatkovnih struktur, vzdrževanje podatkovne baze, zaščita podatkov, zagotavljanje integritete podatkov, izvajanje transakcij.

4 IZDELAVA BAZE PODATKOV O UČENCIH S POSEBNIMI POTREBAMI NA SPLETU

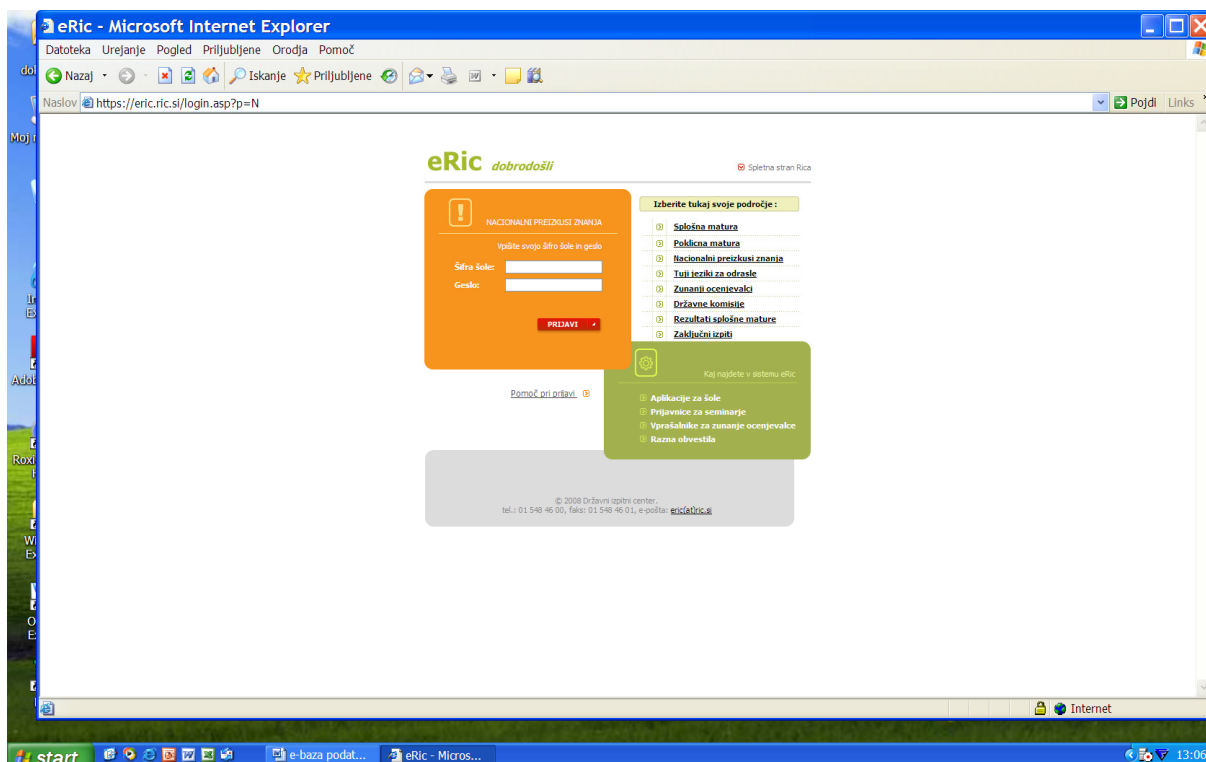
Za lažje delo z učenci s posebnimi potrebami je smiselno kreirati bazo podatkov, ki bo pregledna in uporabna. Učiteljem pa bi bila v veliko pomoč, saj bi bila enotno organizirana za vso državo.

Podatek je predstavitev nekega dejstva na formaliziran način, ki je dogovorjen s konvencijo in primeren za komunikacijo, interpretacijo s strani človeka ali stroja. Po zapisu Tomaža Mohoriča (2002), je podatek diskreten, če se pri njegovi predstavitvi uporabljajo simboli in analogen, če se za predstavitev uporablja kakšna fizikalna količina. Podatku se lahko pripiše pomen le v določenem kontekstu. Informacija je pomen, ki ga človek pripisuje podatkom s pomočjo znanih konvencij, ki so uporabljene pri njihovi predstavitvi. Podatki posredujejo informacijo prejemniku, katerega sprejemna struktura je konsistentna z izbrano predstavitvijo podatkov in modelom sveta, na katerega se nanašajo. V našem primeru bo podatek ime in priimek učenca; vrsta učne težave, ki jo ima učenec; kateri razred obiskuje; katera so njegova močna in katera šibka področja; zeleno učenčevo vedenje; merilo učenčeve uspešnosti; zapis vrste prilagoditve v času pouka (prostorska, časovna, preverjanje znanja, čutilni pripomočki, oblike dela, metodično didaktične prilagoditve); zapis učnih ciljev, ki jih je učenec usvojil (npr. pri matematiki v osmem razredu osnovne šole: zna ponoviti osnovne računske operacije z ulomki; zna racionalnemu številu poiskati nasprotno vrednost).

Osnovne komponente podatkovnega sistema so človek, program, podatki in računalnik. V osnovni šoli tvorijo podatkovni sistem učitelji, spletna aplikacija in podatki v njej o učencih s posebnimi potrebami, ter računalnik.

5 ORGANIZACIJA, DOSTOP IN UPRAVLJANJE SPLETNE BAZE PODATKOV

Baza podatkov o učencih s posebnimi potrebami bi bila na strežniku Ministrstva za šolstvo in šport. Dostop do podatkov bi imela vsaka šola s posebnim geslom, podobno, kot je organiziran dostop osnovnih šol do podatkov o nacionalnih preizkusih znanja na Državni izpitni center (Ric) (glej sliko 1). Možnost vpogleda v bazo podatkov bi imela vsaka osnovna šola samo za svoje učence, kajti Zakon o varovanju podatkov ne dopušča vpogleda vanje komurkoli oziroma nepooblaščenim osebam.

Slika 1: Dostop osnovne šole do podatkov o nacionalnih preizkusih znanja

Naslednja stran, ki bi se odprla bi bili na njej napisani podatki o osnovni šoli ter imena in priimki pooblaščenih oseb za dostop do baze podatkov – učitelji, ki poučujejo v osnovni šoli (glej tabelo 1).

Osnovna šola	
Ravnateljica:	e-naslov:
Namestnica:	e-naslov:
Seznam učiteljev	Seznam učencev s posebnimi potrebami

Tabela 1: Spletna stran potem, ko vtipkamo geslo za OŠ

S klikom na [Seznam učencev s posebnimi potrebami](#) se nam odpre stran z imeni in priimki učencev (glej tabelo 2). Učenci so razvrščeni po abecednem vrstnem redu priimkov in ne po razredih, ki jih trenutno obiskujejo. Predvidevamo, da ima vsaka osnovna šola predvidoma največ 5 odstotkov učencev s posebnimi potrebami, torej šola s 500 učenci ima predvidoma največ 25 takih učencev.

OŠ
XXXXXX
YYYYYY
ZZZZZZ
Dodaj novega učenca

Tabela 2: Spletna stran s poimenskim seznamom učencev s posebnimi potrebami

Klik na [Dodaj novega učenca](#) odpre pogovorno okno v katerega je ponovno treba vpisati novo geslo. To geslo bi imel učitelj, ki bi skrbel za vpisovanje podatkov o učencih s posebnimi potrebami. Ob vsaki novi odločbi, ki jo izda Svetovalni center za učenca, bi vpisal njegove podatke (glej tabelo 3). Tako bi bil edini odgovorni za vpis vsakega novega učenca in potrebnih podatkov o njem.

OŠ	
Ime in priimek učenca:	XXXXXX
Datum rojstva:	5. 10. 1996
Matična številka:	0510960000101
Naslov:	Malgajeva 10, 1000 Ljubljana
Vrsta učne težave:	Specifične učne težave pri matematiki
Število ur tedensko dodatne strokovne pomoči:	2
1. ura	matematika
2. ura	fizika
3. ura	
Prilagoditve v času pouka	
	Šolsko leto
1. razred	2002/2003
2. razred	2003/2004
3. razred	2004/2005
4. razred	2005/2006
5. razred	2006/2007
6. razred	2007/2008
7. razred	2008/2009
8. razred	
9. razred	

Tabela 3: Osebna stran učenca s posebnimi potrebami

Osebna stran učenca s posebnimi potrebami vsebuje poleg osebnih podatkov tudi podatke o vrsti učne težave, tedenskem številu ur dodatne strokovne pomoči in predmete, pri katerih se izvaja dodatna strokovna pomoč. Učenec s posebnimi potrebami ima tudi nekatere

prilagoditve v času pouka (glej tabelo 4). V tej tabeli so zbrane vse možne prilagoditve od prostorske, časovne, do metodično didaktične prilagoditve ter preverjanje znanja, čutilnih pripomočkov in oblike dela. Tudi za vpis vrste prilagoditev za vsakega učenca, bi opravil učitelj, ki bi skrbel za vpis podatkov na osebno stran učenca s posebnimi potrebami.

PROSTORSKA PRILAGODITEV	Učilnica v pritličju	
	Prostor za individualno obravnavo	
	Posebna osvetlitev	
	Samostojna miza	
	Sedež spredaj	
	Akustična prilagoditev	
	Prilagojena miza, stol	
	Poseben sedežni red	
	Drugo	
ČASOVNA PRILAGODITEV	Podaljšan čas za razumevanje, branje, pisanje, preverjanje do 50 %	X
	Drugo	
PREVERJANJE ZNANJA	Natančno časovno, vsebinsko napovedano	X
	sprotno	X
	Samo ustno	
	Samo pisno	
	individualno	
	Snovno prilagojeno	X
	Metodično prilagojeno (večji razmak posamezne naloge, pregledno,...)	
	Drugo	
ČUTILNI PRIPOMOČKI	očala	
	Slušni aparat	
	Drugo	
OBLIKE DELA	individualna	
	Delo v manjši skupini	
	Občasna specialno pedagoška pomoč	X
	Spremljevalec z nudenjem fizične pomoči	
	Pomoč vrstnikov	
	Drugo	
METODIČNO DIDAKTIČNE PRILAGODITVE	navodila	
	ustno	X
	napisana	
	individualna	X
	demonstrirana	
	govor	
	Glasen, razločen	
	Učitelj obrnjen proti učencu	
	Drugo	
	Učbeniki, delovni listi, zvezki, naloge	
	Delovni zvezek v povečanem tisku	
	Dodaten komplet učbenikov	
	Prilagojeni zvezki	
	Gradivo v Brailovi pisavi	

Povečan tisk, razmik med znaki	
Izpuščanje vrst, strani pri pisanju	
Količinska prilagoditev nalog	
Drugo	
poučevanje	
Upoštevanje učnega stila učenca	X
Večkratno preverjanje razumevanja	X
Pogoste, takojšnje povratne informacije	X
Zapis ključnih besed, miselni vzorci	X
Drugo	
Didaktični pripomočki	
Manipulativni materiali (številni konkretni nazorni materiali)	X
Grafične sheme	
računalnik	
diktafon	
povečala	
Drugo	
Usmerjanje vedenja	
Pogostejši odmori, sprostitvene dejavnosti	
Dodatne zadolžitve	
»tihi kotiček«	
Jasno postavljena pričakovanja, meje	
Pravila/ukrepi ob kršitvi	
Možnost izbire/alternative	
Pozitivne potrditve	
Drugo	

Tabela 4: Prilagoditve v času pouka

Skrbnik podatkov bi v tabeli (glej tabelo 4) označil prilagoditve za učenca v času pouka samo s križcem, kar je izredna poenostavitev in velik prihranek časa. Učitelji, ki pa poučujejo učenca s posebnimi potrebami, pa bi lahko le brali dane podatke, ne bi pa jih mogli spreminjati. Prilagoditve za učenca s posebnimi potrebami, bi določili na skupni pedagoški konferenci, že takoj na začetku, ko učenec prejme odločbo Svetovalnega centra. Te prilagoditve so za določenega učenca obvezne in vsi učitelji, ki poučujejo tega učenca jih morajo upoštevati.

Naslednja hiperpovezava mora biti med razredom in predmetnikom. Klik na [8. razred](#) odpre predmetnik osmega razreda(glej tabelo 5).

OŠ
slovenščina
matematika
angleščina
likovna vzgoja
glasbena vzgoja
športna vzgoja
biologija
kemija
fizika
zgodovina
geografija
državlјanska vzgoja in etika
tehnika in tehnologija
izbirni predmet 1
izbirni predmet 2

Tabela 5: Predmetnik osmega razreda

V osmem razredu učitelji poučujejo vsak svoj predmet, zato bi moral imeti vsak učitelj za dostop do svojega predmeta geslo. Le s pomočjo gesla za dostop do določenega predmeta, bi bilo možno označiti cilje, ki naj bi jih učenec dosegel med šolskim letom. Možno bi bilo tudi po končani obravnavi določenega poglavja preveriti, katere učne cilje je učenec dosegel. Primer opredeljenih učnih ciljev pri matematiki je zelo enostavno označiti in tudi doseženo znanje se lahko pregledno označi (glej tabelo 6).

Predmet: MATEMATIKA				
Šolsko leto: 2009/2010				
Učenec: Xxxxxx				
Učitelj/učiteljica: M. M.				
Sklop: Racionalna števila				
Načrtovani učni cilj	TEMELJNI UČNI CILJI	Dosežen cilj	Delno dosežen cilj	Ni dosežen cilj
X	Ponoviti osnovne računske operacije z ulomki	X		
X	Ponoviti ponazarjanje ulomkov na številske poltraku	X		
X	Ponoviti osnovne računske operacije z decimalnimi števili	X		
X	Utemeljiti potrebo po razširitvi množice naravnih števil		X	
X	Znati uporabljati predznak za pozitivna in negativna števila v vsakdanjem	X		

	življenju			
X	Upodabljati cela števila na številski premici	X		
X	Uporabljati oznake za množice števil: $\mathbf{N, Z}$	X		
X	Upodabljati racionalna števila na številski premici		X	
X	Uporabljati oznake za množice števil: $\mathbf{Q^-, Q^+, Q}$		X	
X	Vedeti, kateri množici pripada dano število			X
X	Ločiti med množicami $\mathbf{N, Z, Q, R}$ in razumeti odnos med njimi			X
X	Opredeliti nasprotni števili	X		
X	Racionalnemu številu poiskati nasprotno vrednost	X		
X	Poznati pomen znaka -	X		
X	Opredeliti pojem absolutna vrednost racionalnega števila		X	
X	Racionalnemu številu določiti absolutno vrednost		X	
X	Poznati in uporabljati znak za absolutno vrednost		X	
X	Primerjati racionalna števila po velikosti		X	
X	Urediti dana števila po velikosti		X	
X	Uporabljati žepno računalno v zvezi z negativnimi števili	X		
	ZAHTEVNEJŠI UČNI CILJI			
X	Izračunati vrednost številskega izraza brez oklepajev in z oklepaji		X	
X	Izračunati vrednost številskega izraza z decimalnimi števili brez oklepajev in z oklepaji		X	
	V množico celih števil nadaljevati dano zaporedje in ga tudi oblikovati			
	V množici celih števil rešiti neenačbe			
	Izračunati vrednost izraza, v katerem nastopa absolutna vrednost			
	Rešiti preprosto enačbo z absolutno vrednostjo			
Uspešne strategije pri matematiki(kaj se je izkazalo za učinkovito):				
Strategije, ki jih je potrebno spremeniti (kaj ni delovalo):				
Priporočila za naslednje obdobje in predlogi za naslednje šolsko leto:				

Tabela 6: Del učnega načrta pri matematiki v osmem razredu

Potrebno bi bilo pripraviti učne cilje za vsak predmet. Na razredni stopnji od prvega do petega razreda imajo dostop do celotnega predmetnika razredne učiteljice, oziroma profesorice razrednega pouka. Ostali učitelji, ki pa ne poučujejo učenca, pa bi si podatke lahko le ogledali. Ne bi imeli možnosti, da jih spreminjajo. Glede na to, da so učitelji z visokimi etičnimi merili, niti ni potrebno, da bi imeli posebno geslo za dostop, razen tistega, ki je dodeljen osnovni šoli s strani Ministrstva za šolstvo in šport. Ob koncu vsakega šolskega leta, po zadnjem možnem roku popravnih izpitov v avgustu, se podatki, ki so bili vpisani v tekočem šolskem letu, zaklenejo. V novem šolskem letu ne bi bilo možno popravljati podatke za nazaj.

Ob koncu devetletnega šolanja, bi razrednik izpisal stran s končno evalvacijo. Taka stran bi vsebovala napredek otroka (razvojni napredek, doseženi standardi znanja, usvojena snov, posebna opažanja), uspešne strategije, strategije, ki jih je potrebno spremeniti, mnenje staršev, mnenje otroka ter priporočila za naslednje obdobje (glej tabelo 7). Končno evalvacijo bi poslali na tisto srednjo šolo, v katero se je učenec vpisal.

Datum:

KONČNA EVALVACIJA
Učenec:
Razrednik/razredničarka:
NAPREDEK OTROKA
Dosežki (razvojni napredek, doseženi standardi znanja, usvojena snov, posebna opažanja):
Uspešne strategije (kaj se je izkazalo za učinkovito):
Strategije, ki jih je potrebno spremeniti (kaj ni delovalo):
Mnenje staršev:
Mnenje otroka:
Priporočila za naslednje obdobje in predlogi za srednjo šolo:

Tabela 7: Evalvacija ob končani osnovni šoli

6 ZAKLJUČEK

Skrb za otroke s posebnimi potrebami je prioriteta naše družbe. Predvsem na področju šolanja takih otrok in mladostnikov je potrebno izdelati strategije za njihovo uspešnost v šoli. Učitelji so se z udeležbo na izobraževanjih dobro pripravili. Vključitev otrok s posebnimi potrebami v osnovno šolo je bila za učitelje velika sprememba pri poučevanju. Veliko je nastalo dodatnega dela v zvezi s temi otroki.

Delo bi učiteljem olajšali s postavitvijo baze podatkov za vsakega učenca s posebnimi potrebami na spletnem strežniku Ministrstva za šolstvo in šport. Taka baza podatkov bi se ustvarjala za vsakega učenca posebej. Vanjo bi vpisoval skrbnik te baze podatkov, pa tudi učitelji, ki tega učenca poučujejo. Kadarkoli bi kateri od učiteljev potreboval podatke o učencu, bi jih lahko v trenutku pogledal. Danes pa je ta baza podatkov shranjena na papirju v železni omari in dostop do nje je nemogoč. Strategije za poučevanje, ki jih je odkril že učitelj, ki je že učil tega učenca, so zapisane v bazo podatkov in nov učitelj jih ne odkriva na novo. Tudi srednješolskim profesorjem, bi bili taki podatki v veliko pomoč. Iz baze podatkov bi razbrali, katere so uspešne strategije za poučevanje in katere bi bilo potrebno spremeniti. Tudi predlogi in priporočila za učenca v srednji šoli bi bili dobrodošli. Tako bi bili tudi starši zadovoljni, saj bi otrok s posebnimi potrebami ne bil neuspešen. Vse več takih dijakov bi tudi končalo srednje šolanje. Večina bi se izučila za poklic, ki bi jim omogočal zaposlitev in socialno varnost.

V Španiji so za učence z učnimi težavami izdelali posebne preizkuse znanj, ki niso temeljili samo na kurikularnih kriterijih temveč tudi na standardiziranih specifičnih kriterijih za vsakega učenca posebej (upoštevali so branje, pisanje, računanje, itd). Na ta način so našli večje število učencev z učnimi težavami, kot pa po psihometričnem testu za identifikacijo takih učencev. Na ta način svetovalci lahko zagotovijo bolj primeren odziv na izobraževanje teh otrok je zapisal Jimenez (2008). Pri nacionalnem preizkusu znanja v Sloveniji ob koncu devetega razreda večina učencev s posebnimi potrebami piše iste teste, kot ostali (nekateri tudi teste z nižjim izobrazbenim standardom), le dve prilagoditvi imajo in sicer povečavo teksta in podaljšan čas.

Literatura

- Magajna L. et al, (2008) Učne težave v osnovni šoli, Delovno gradivo konference Delovni odnos soustvarjanja v šoli, Brdo pri Kranju
- Mohorič T., (2002): Podatkovne baze, Založba BI-TIM d. o. o., Ljubljana
- Varga M., (1994): Baze podataka, Založba Zeus, Zagreb
- Podatkovna baza – Wikipedija, prosta enciklopedija (2009), dostopno prek http://sl.wikipedia.org/wiki/Podatkovna_baza (17. maj 2009)
- Jimenez J. E. et al, Prevalence of Specific learning disabilities: The Case of dyslexia in Spain, Publisher Univ Murcia, Spain